

Wat is de meerwaarde van JOGG in jouw gemeente?

Samen met onze JOGG-gemeenten bouwt JOGG aan een samenleving waarin iedereen gezond kan opgroeien. Waar gezonde voeding, voldoende bewegen en ontspanning vanzelfsprekend zijn. Een gezonde leefomgeving voor jongeren en kinderen, zodat iedereen gelijke kansen krijgt. Met de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht biedt JOGG ook hulp aan kinderen met overgewicht en obesitas, én hun gezin, zodat niemand achterblijft. Geen quick fixes, maar aanpakken die elkaar versterken, resultaten boeken en dat ook blijvend doen. Zo draag je als gemeente bij aan betere gezondheid, meer participatie en hoger welzijn.

Inhoud

Samenvatting	2
Waarom moeten we de leefomgeving gezonder maken?	4
De JOGG-aanpak: een breed toepasbare aanpak op gezondheidspreventie	5
De impact van JOGG	8
Een best practice én wetenschappelijk onderbouwd	8
Wat biedt JOGG aan gemeenten?	9
Wat is de meerwaarde van JOGG voor wethouders?	10

Samenvatting

1. De aanpak van JOGG en Kind naar Gezonder Gewicht sluiten perfect aan op gemeentelijke doelen

- De JOGG- en KnGG-aanpak passen in bestaande beleidskaders zoals Gala, IZA, Nationaal Preventieakkoord, het sport- en beweegbeleid en de Omgevingswet.
- Het draagt bij aan **brede welvaart**: een gezondere jeugd betekent meer participatie, minder zorgkosten, hogere productiviteit en meer welzijn.
- Het biedt een **bewezen effectieve aanpak** die helpt bij het realiseren van gemeentelijke gezondheidsdoelen en preventie.
- De aanpakken zorgen voor een **structurele samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen** zoals zorg, welzijn, sport, economie, onderwijs. Dit zorgt voor een efficiëntieslag binnen de gemeente.
- De aanpak Kind naar Gezonder Gewicht zorgt ervoor dat de samenwerking tussen professionals uit het zorg- en sociaal domein wordt verbeterd.

2. Financieel aantrekkelijk: De JOGG- en Kind naar Gezonder Gewicht-aanpak bespaart op lange termijn zorgkosten

- Kosten-batenanalyse: onderzoek van OECD toont aan dat opschaling van JOGG een **besparing van €2,72 per persoon per jaar** kan opleveren aan ziektekosten en een hogere arbeidsparticipatie stimuleert.
- Social Return on Investment (SROI): Elke euro die wordt geïnvesteerd in Kind naar Gezonder Gewicht **levert 3,20 euro aan maatschappelijke waarde op**,

3. Meetbaar en bewezen effect: het werkt écht

- De JOGG-aanpak komt voort uit de **internationaal erkende wetenschappelijk onderbouwde Franse aanpak EPODE**. De JOGG-aanpak bouwt voort op dezelfde principes waarbij er een lokale preventiestructuur wordt opgezet gericht binnen betrokken gemeenten.
- JOGG wordt door **OECD erkend als een internationaal best practice-model**.

4. Lokale regie en samenwerking: JOGG helpt om partijen te verbinden

- Veel organisaties richten zich op preventie, vaak op één thema. JOGG verbindt partijen en zorgt voor een **duidelijke rolverdeling en coördinatie**.
- JOGG zet een **lokale JOGG-regisseur** in die voorkomt dat iedereen los van elkaar werkt.
- De samenwerking tussen de **JOGG-regisseur en de JOGG-beleidsadviseur** biedt een unieke meerwaarde: ze stellen gezondheid centraal in het gemeentelijk beleid én zorgen dat het **beleid tot uitvoer** komt. De aanpak zorgt voor een **structurele samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen**, zoals gezondheid, sport, welzijn en onderwijs.
- Gemeenten profiteren van het grote **JOGG-werknet met 1000+ partners** die actief bijdragen aan preventie (en zorg).
- JOGG spreekt landelijke en lokale partijen aan op hun verantwoordelijkheid en sluit namens alle JOGG-gemeenten (landelijke) **akkoorden** waar gemeenten bij kunnen aansluiten.
- De KnGG-aanpak bouwt met de lokale **KnGG-projectleider** een netwerk van betrokken professionals.
Door de lokale samenwerking tussen de KnGG-projectleider en JOGG-regisseur verbindt JOGG individuele en collectieve preventie

5. Efficiënt werken aan gezondheidspreventie

- JOGG is schaalbaar en flexibel: gemeente kunnen klein beginnen en uitbreiden.
- De landelijke organisatie JOGG vervult de rol van regisseur en brengt gemeenten in contact met de organisaties op de diverse thema's. Zo zijn we in staat om effectief te verbinden en te adviseren en zorgen we voor een efficiënte aanpak op het gebied van preventie.
- De aanpak is schaalbaar en toepasbaar op verschillende thema's zoals GALA-thema's als mentale gezondheid, middelengebruik en eenzaamheid.
- Wanneer een gemeente zich aansluit bij JOGG krijgt die toegang tot **trainingen en advies** van onze accounthouders en adviseurs Gezonde Omgeving.
- JOGG-gemeenten hebben toegang tot de **JOGG-Academy en de KnGG-website**, waar ons brede aanbod van advies, trainingen en kennis samenkomt. Het biedt JOGG-teams praktische tools, inspirerende praktijkvoorbeelden en inzichten.

6. Zichtbare maatschappelijke en politieke impact

- In Nederland zijn er al ruim 240 gemeente aangesloten bij JOGG en is er een bereik van 2,4 miljoen kinderen en jongeren.
- De JOGG-aanpak biedt concrete resultaten en een **zichtbare en impactvolle aanpak** die inwoners direct ervaren (bijvoorbeeld door gezonder voedingsaanbod op scholen en sportlocaties),
- JOGG helpt wethouders om hun **thema's landelijk te agenderen**, omdat JOGG regelmatig in gesprek is met ministeries en Kamerleden.
- Gemeenten krijgen toegang tot middelen om hun inzet **zichtbaar** te maken.

Waarom moeten we de leefomgeving gezonder maken?

In de huidige samenleving worden we voortdurend verleid tot ongezonde keuzes. Dat gezond leven in zo'n samenleving voor veel mensen moeilijk is, blijkt onder andere uit het groeiend aantal mensen met overgewicht en obesitas, en de daarmee gepaard gaande stijgende ziektekosten. Op dit moment heeft 1 op de 8 kinderen overgewicht of obesitas.

Een gezonde samenleving draagt bij aan brede welvaart. Door in te zetten op gezondheidsverbetering en een gezonde leefstijl voor iedereen:

- neemt arbeidsparticipatie toe,
- daalt het ziekteverzuim en de ziektekosten,
- stijgt de arbeidsproductiviteit,
- neemt de energie voor onbetaalde arbeid zoals mantelzorg en vrijwilligerswerk toe.

Een ongezonde leefstijl en overgewicht, zijn complexe problemen. Veel verschillende factoren hebben invloed op het probleem, zoals psychische gezondheid en armoede. Om overgewicht en obesitas structureel aan te pakken, is een **systematische verandering** in de inrichting van de samenleving nodig. Het is noodzakelijk om de **leefomgeving gezonder te maken**, dit bevestigen ook experts, wetenschappers en gezondheidsfondsen. In een gezonde leefomgeving is een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren makkelijker en mogelijk.

Het bouwen aan een gezonde samenleving is een grote en complexe opgave. Het is een opgave die een **lange adem** en langdurige commitment vraagt. Niemand is er alleen verantwoordelijk voor, en tegelijkertijd heeft iedereen een verantwoordelijkheid. Daarom kan deze opgave alleen met **intensief samenwerken** worden opgepakt. We hebben iedereen nodig: individuen, maatschappelijke organisaties, overheidsorganisaties én bedrijven.

Over JOGG

JOGG zet zich al vanaf 2011 in voor een gezonde samenleving. Ons doel is een gezonde jeugd. Onze aanpak richt zich op het creëren van een gezonde leefomgeving voor elk kind, waarin ze worden uitgenodigd en gestimuleerd om gezond te eten, voldoende te bewegen en te ontspannen.

Over JOGG en Kind naar Gezonder Gewicht

Daarnaast werkt JOGG met de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht ook aan ondersteuning en zorg voor kinderen met overgewicht en obesitas. Een nauwe samenwerking tussen professionals uit zowel zorg- als sociaal domein is hierbij cruciaal, omdat overgewicht en obesitas complexe problemen zijn waar vaak meer aan de hand is. Uitsluitend hulp bij voeding, beweging en slaap volstaat dan niet. De JOGG- en KnGG-aanpak versterken elkaar en zijn geen kortetermijnoplossing, maar dragen duurzaam bij aan betere gezondheid, participatie en welzijn.

De JOGG–aanpak: een breed toepasbare aanpak op gezondheidspreventie

Met onze bewezen effectieve JOGG-aanpak maken we de leefomgeving van 2,4 miljoen kinderen en jongeren in Nederland gezonder. Het is een breed toepasbare aanpak voor gezondheidspreventie, met als uitgangspunt de gezonde leefomgeving. Om de maatschappelijke uitdagingen rond deze gezonde leefomgeving aan te pakken, is een samenhangende en integrale manier van werken nodig. De JOGG-aanpak biedt deze werkwijze.

De JOGG-aanpak werkt aan structurele verandering in de vijf leefomgevingen van de JOGG-aanpak: buurt, school en opvang, sport, vrije tijd en media. Onze missie is dat kinderen en jongeren in deze omgevingen gezond kunnen eten, bewegen en ontspannen. We initiëren en participeren in concrete initiatieven en projecten waarmee het lokale werknèt aan de slag gaat en **concrete resultaten** boekt. Doel hiervan is draagvlak en commitment creëren, waarmee we op lange termijn werken aan **eigenaarschap, structurele samenwerking en borging in beleid**.

Er zijn veel organisaties die zich richten op preventie, vaak op één thema. JOGG vervult de rol van regisseur: JOGG verbindt partijen en zorgt voor een duidelijke rolverdeling en coördinatie. De aanpak is bovendien **schaalbaar en toepasbaar op verschillende thema's** zoals GALA-thema's als mentale gezondheid, middelengebruik en eenzaamheid.

De JOGG-aanpak kenmerkt zich door:

1. Intersectorale samenwerking

Een gezonde leefomgeving bouw je niet alleen. Dat lukt alleen als gemeenten, scholen, sportverenigingen, zorginstanties, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven de handen ineenslaan. Dat is de kracht van **intersectorale samenwerking**. Wat levert het op?

- Sneller schakelen tussen partijen
- Beter inspelen op de behoeften van inwoners
- Initiatieven die elkaar versterken, minder versnippering
- Efficiëntere inzet van mensen en middelen
- Een samenhangend aanbod dat inwoners breed ondersteunt
- Ontwikkeling van nieuwe gezamenlijke projecten en initiatieven

Werken met een werknèt

Samenwerken aan gezondheid lukt alleen als je het samen doet. Daarom werkt JOGG met de Werken met een Werknèt-methodiek: een aanpak die draait om gedeeld eigenaarschap, energie en vertrouwen—niet om hiërarchie.

In een Werknèt ligt het eigenaarschap bij het netwerk zelf. De kracht zit in de mensen die meedoen, niet in geld of structuren. Iedereen brengt z'n eigen kennis en drive mee, en dat maakt het verschil. Tools als de Netwerkflow, Cocreatiedriehoek en Initiatievenspiraal helpen om die samenwerking zichtbaar en effectief te maken.

Door onderweg te leren en successen vast te leggen, groeit niet alleen het netwerk, maar ook het vertrouwen en het sociaal kapitaal dat nodig is voor blijvende verandering.

2. Draagvlak & eigenaarschap

Een gezonde leefomgeving realiseer je niet zonder **draagvlak**. Stakeholders moeten weten waarom gezondheidsbevordering ertoe doet. Als dat inzicht er is, groeit de betrokkenheid en de bereidheid om mee te bouwen. Het begint met bewustwording: inzicht in de eigen rol en het effect van een gezonde leefomgeving. Kennis delen, samenwerken en laten zien dat het werkt, motiveert partijen om verantwoordelijkheid te nemen. Enthousiasme en gedeelde doelen maken projecten sterker en zorgen dat veranderingen echt blijven hangen.

Draagvlak is het begin, **eigenaarschap** houdt het in beweging. Zodra scholen, sportverenigingen en zorginstellingen hun rol in gezondheidspreventie écht omarmen, verandert er iets en ontstaat er eigenaarschap. Dan wordt gezondheid geen extra taak - opgelegd door buitenaf - maar onderdeel van het dagelijks werk. Denk aan leraren die gezonde gewoontes meenemen in de les, of sportcoaches die een actieve leefstijl stimuleren - niet alleen op het veld, maar ook daarbuiten.

Maar eigenaarschap groeit niet vanzelf, het proces kost tijd en vraagt om een **lange adem**. De effecten hebben pas na jaren zichtbaar effect. Maar als organisaties eigenaarschap voelen en zien dat het werkt, wordt de gezonde keuze steeds vaker de norm.

Succes werkt aanstekelijk

Wie zelf merkt dat iets werkt, wil vaker meedoen. Laagdrempelige projecten – zoals een drinkwatercampagne of sportdag – laten zien dat gezondheidsbevordering niet ingewikkeld hoeft te zijn. Ze maken direct zichtbaar wat het oplevert: bewustwording, enthousiasme en resultaat. Kinderen reageren, ouders doen mee, collega's raken geïnspireerd.

Door successen te delen groeit het vertrouwen: dit werkt dus écht. Succeservaringen spelen dan ook een essentiële rol in het stimuleren van draagvlak en eigenaarschap bij stakeholders (Huiberts et. al. 2024). Het enthousiasme verspreidt zich, collega's raken betrokken en organisaties voelen zich eigenaar van de verandering. Zo wordt de gezonde keuze steeds vanzelfsprekender. Niet omdat het moet, maar omdat het werkt – en dat hebben ze zélf ervaren én gezien.

3. Erkende interventies

Aan de slag met wat werkt! Gemeenten kunnen, afhankelijk van de lokale behoeften, kiezen welke **erkende interventies** het beste passen. Het RIVM biedt hiervoor een uitgebreide database met interventies op het gebied van voeding, beweging en ontspanning. De uitvoering ligt bij lokale professionals, die daarmee inspelen op wat nodig is in hun wijk of stad. Daarbij is het niet nodig om het wiel zelf uit te vinden: door aan te sluiten bij succesvolle voorbeelden uit andere gemeenten, kunnen ze sneller en effectiever aan de slag. JOGG deelt volop inspirerende praktijkvoorbeelden, zodat gemeenten direct zien wat werkt – en hoe ze dat zelf kunnen toepassen.

4. Borging in beleid

Een gezonde leefomgeving begint bij beleid dat gezondheid serieus neemt. Het vraagt om structurele keuzes in onder andere het gemeentelijk beleid, waarin gezondheid vanaf het begin wordt meegenomen. Het uitgangspunt daarbij is **Health in All Policies** (HiAP): het idee dat gezondheid niet alleen bij zorg en welzijn hoort, maar in alle domeinen een rol speelt. Of het nu gaat om ruimtelijke ordening, onderwijs, sport of sociale zaken - gezondheid moet overal meedoen. Wanneer gezondheid wordt meegenomen in beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's, ontstaat er ruimte voor duurzame impact.

Sleutelrol van lokale teams

Een gezonde leefomgeving regel je niet vanachter een bureau. Daar heb je lokale teams voor nodig die weten wat er speelt én hoe je dingen voor elkaar krijgt. Ze verbinden, versnellen en houden iedereen scherp.

Ze verbinden praktijk en beleid

Lokale teams van beleidsmedewerker van de gemeente en professionals uit de praktijk zorgen dat onder andere scholen, sportverenigingen, bedrijven, zorg en gemeente samenwerken aan één doel: samen in actie komen.

Ze nemen drempels weg

Door organisaties te begeleiden, wordt gezondheidsbevordering geen ‘extraatje’, maar onderdeel van het dagelijks werk.

Ze bieden kennis en middelen

Denk aan trainingen, workshops en praktische ondersteuning bij het opzetten van initiatieven.

Ze houden gezondheid op de agenda

Door gezondheid zichtbaar en bespreekbaar te maken, blijft het thema levend bij beleidsmakers en lokale partners.

Ze maken impact zichtbaar

Wat werkt, laten ze zien. Dat motiveert én trekt nieuwe partners aan.

De impact van JOGG

Momenteel zijn meer dan 240 van de 342 gemeenten in Nederland JOGG-gemeenten. Deze gemeenten zetten de JOGG-aanpak in 9.100 buurten in, waarmee bijna 2,4 miljoen kinderen en jongeren worden bereikt. In buurten met veel gezinnen met een lage sociaaleconomische positie (SEP) ligt het bereik van JOGG op ruim driekwart (77%). Uit een onderzoek van de OECD in 2019 blijkt dat opschaling van de JOGG-aanpak in heel Nederland in potentie kan zorgen voor een besparing van 2,72 euro aan ziektekosten per persoon per jaar en voor een verhoging van de arbeidsdeelname. Bovendien kan werken met de JOGG-aanpak elk jaar gemiddeld 16 meer levensjaren en 19 meer gezonde levensjaren per 100.000 mensen opleveren.

Sinds 2022 is ook de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG) onderdeel van JOGG. Met deze aanpak ondersteunen we gemeenten bij de juiste ondersteuning en zorg voor kinderen met overgewicht en obesitas. Onderzoek naar de Social Return On Investment van KnGG laat zien dat elke euro die geïnvesteerd wordt in de ketenaanpak een opbrengst heeft van 3 euro. Deze opbrengsten komen bij de gemeenten en zorgverzekeraars terecht, maar vooral bij de gezinnen zelf. Kinderen ervaren bovendien door de aanpak een hogere kwaliteit van leven.

Een best practice én wetenschappelijk onderbouwd

JOGG wordt internationaal erkend als een **best practice** vanwege de **community-based aanpak** die zich richt op de intensieve samenwerking tussen verschillende partijen en het gezonder inrichten van de leefomgeving. Wat de JOGG-aanpak daarnaast bijzonder maakt, is de sturing en monitoring vanuit een landelijke organisatie en de lokale uitvoering van de aanpak in de JOGG-gemeente.

De JOGG-aanpak is een methodiek die is ontstaan vanuit de wetenschappelijk onderbouwde Franse aanpak EPODE. Deze aanpak was erop gericht om obesitas bij kinderen te voorkomen door de gemeenschap te helpen met een brede, duurzame aanpak. Een centraal team ondersteunt lokale projectleiders die door de gemeenten zijn aangesteld. Deze projectleiders brengen lokale partijen samen, zoals scholen, sportclubs en bedrijven, om samen te werken aan het bevorderen van een gezondere leefstijl.

De JOGG-aanpak bouwt voort op de principes van EPODE, waarbij een lokale preventiestructuur wordt opgezet, gericht op het voorkomen van overgewicht en obesitas bij kinderen. De afgelopen tien jaar heeft JOGG de aanpak doorontwikkeld op basis van praktijkervaring en kennisuitwisseling met het internationale EPODE-netwerk. Waar de EPODE aanpak oorspronkelijk meer gericht was op het individu is vanuit de JOGG aanpak in de afgelopen meer ingezet op collectieve preventie - gezonde omgeving - gezonde samenleving. Zodoende is onder meer de focus meer komen te liggen op het gezonder maken van de leefomgevingen van kinderen en jongeren.

Wat biedt JOGG aan gemeenten?

Toegang tot een lokaal, regionaal, nationaal en internationaal werknets

In onze aanpak vormt het **werknet** de kern: een doelgericht netwerk van lokale partijen die samen bouwen aan een gezonde leefomgeving. Geen losse initiatieven, maar structurele samenwerking op lokaal, regionaal, landelijk en internationaal niveau met één gedeeld doel. Gemeenten hebben een spilfunctie in onze aanpak, omdat zij de uitvoerende slagkracht hebben om de leefomgeving daadwerkelijk te veranderen.

Gemeenten kunnen kosteloos gebruik maken van ons werknets met inmiddels meer dan **1000 partijen** - kennisinstellingen, politici, bedrijven, zorgprofessionals, maatschappelijke organisaties en overheidsorganisaties - en meer dan **2.600 locaties** in Nederland, zoals scholen, kinderopvang, sportlocaties en dagattracties.

Advies en training om de JOGG-aanpak en de KnGG-aanpak te implementeren

Wij adviseren en trainen gemeenten om op lokaal niveau werknets te bouwen, om structurele samenwerking op te zoeken en om initiatieven te ontplooiën en implementeren voor een gezonde leefomgeving. Daarnaast ondersteunen we gemeenten ook bij de implementatie van de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht, waarmee we zorgen voor zorg en aandacht voor kinderen die al overgewicht of obesitas hebben. Elke gemeente heeft een vaste **accounthouder** als aanspreekpunt die met een grote betrokkenheid de gemeente ondersteunt in deze aanpakken.

We hebben veel kennis en een breed netwerk rondom beide aanpakken waardoor we gemeenten bij de implementatie van deze aanpakken maximaal kunnen ondersteunen. Ons brede aanbod van advies, trainingen en kennis komt allemaal samen op één platform, de **JOGG-Academy**, waar lokale JOGG-teams kennis, tools en goede voorbeelden kunnen vinden om aan de slag te gaan. We faciliteren onder meer door bijeenkomsten de ontmoeting en kennisuitwisseling tussen JOGG-gemeenten, zodat niet iedere gemeente het wiel opnieuw hoeft uit te vinden.

Kennis van en regie op het preventielandschap

Er zijn vele organisaties die zich richten op preventie. De meeste organisaties richten zich op één thema, bijvoorbeeld voeding, bewegen, sociale media of ontspanning. JOGG vervult de rol van regisseur en brengt gemeenten in contact met de organisaties op de diverse thema's. Zo zijn we in staat om effectief te verbinden en te adviseren en zorgen we voor een efficiënte aanpak op het gebied van preventie.

Wat is de meerwaarde van JOGG voor wethouders?

De betrokken wethouder in een gemeente heeft met JOGG een methodiek om een gezonde leefomgeving te kunnen creëren, waar inwoners echt het verschil van gaan merken. Niet alleen op beleidsniveau wordt een stevig fundament gelegd voor gezondheidspreventie, ook in de wijk en op de plekken waar de jeugd komt. Diverse initiatieven en bestaande programma's en activiteiten op het gebied van preventie worden **gestroomlijnd** in één effectieve werkwijze. De effecten daarvan zijn **structureel**, maar ook **op korte termijn al zichtbaar**.

De JOGG-aanpak biedt wethouders bovendien een netwerk om hun aandachtspunten op het gebied van preventie ook **landelijk vertegenwoordigd** te zien. Als landelijke organisatie zit JOGG meerdere malen per jaar aan tafel met ministeries, Kamerleden en andere bestuurders. Aan deze tafels stelt JOGG de ervaringen en zorgen van wethouders op het gebied van preventie aan de orde.